

«Η φιλονικία για τη νικηφόρα είσοδο των στρατευμάτων στην Αθήνα ήταν ένα κεφάλαιο από μόνη της. Ο Χίτλερ ήθελε να γίνει χωρίς κάποια ειδική παρέλαση, για να αποφύγει να πληγώσει την ελληνική εθνική υπερηφάνεια. Ο Μουσολίνι, όμως, επέμενε σε μία λαμπρή είσοδο στην πόλη των ιταλικών του στρατευμάτων. Ο Φίρερ ενέδωσε στην ιταλική απαίτηση και μαζί με τα γερμανικά βάδισαν στην Αθήνα και ιταλικά στρατεύματα. Αυτό το άθλιο θέαμα, που προετοιμάστηκε από τον γενναίο σύμμαχό μας, τον οποίο είχαν έντιμα νικήσει, πρέπει να δημιουργήσει κάποιο ελαφρύ χαμόγελο στους Έλληνες», σημείωσε ο στρατάρχης και αρχηγός της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης του Χίτλερ, Βίλχελμ Μπόντεβιν Γιόχαν Γκούσταφ Κάιτελ

(
Wilhelm Bodewin Johann Gustav Keitel
, 1882 - 1946).

Δεν υπήρξε χαμόγελο. Από τις 25 Απρίλη, όλοι γνώριζαν ότι είχε φθάσει το τέλος: Η Αθήνα είχε γεμίσει από φάλαγγες βρετανικών φορτηγών που, υποχωρώντας από τις Θερμοπύλες, κατευθύνονταν προς την Κόρινθο αλλά και Έλληνες στρατιώτες που είχαν καταφέρει να φτάσουν από το μέτωπο κι αναζητούσαν τρόπο να επιστρέψουν στις ιδιαίτερες πατρίδες τους. Νύχτα, 26 προς 27 του μήνα, οι τελευταίοι Βρετανοί εγκατέλειψαν την πρωτεύουσα. Ως το ξημέρωμα, ακούγονταν εκρήξεις, καθώς ανατινάζονταν αποθήκες με πολεμοφόδια που δεν έπρεπε να πέσουν στα χέρια των Γερμανών.

Ξημέρωνε συννεφιασμένη Κυριακή του Θωμά, 27 Απρίλη του 1941. Γερμανικά αεροπλάνα πετούσαν χαμηλά πάνω από την πόλη, της οποίας οι δρόμοι ήταν εντελώς έρημοι. Οι Αθηναίοι είχαν κλειστεί στα σπίτια τους, με κατάκλειστα τα παντζούρια. Από το ραδιόφωνο, ακουγόταν ο εκφωνητής Κώστας Σταυρόπουλος:

«Εδώ ελεύθεροι ακόμα Αθηναί...»

Έλληνες! Οι Γερμανοί εισβολείς ευρίσκονται εις τα πρόθυρα των Αθηνών. Αδέλφια! Κρατήστε καλά μέσα στην ψυχή σας το πνεύμα του μετώπου. Ο εισβολεύς εισέρχεται με όλας τας προφυλάξεις εις την έρημον πόλιν με τα κατάκλειστα σπίτια.

Έλληνες! Ψηλά τις καρδιές!».

Κάθε λίγα λεπτά, το ραδιόφωνο μετέδιδε διαταγή του στρατιωτικού διοικητή της Αθήνας, υποστράτηγου Χρήστου Καβράκου, κανένας να μην κυκλοφορεί στους δρόμους, στους οποίους περιπολούσαν ένοπλοι αστυφύλακες.

Στις 8 το πρωί, δυο γερμανικά θωρακισμένα αυτοκίνητα, εξοπλισμένα με ένα πυροβόλο και τέσσερα πολυβόλα, κατέβαιναν τη λεωφόρο Κηφισίας. Πίσω τους, ακολουθούσε ένα τάγμα μοτοσικλετιστών. Στο ύψος των Αμπελοκήπων, δυο αυτοκίνητα τους περίμεναν. Σε αυτά, βρίσκονταν τα μέλη της επιτροπής παράδοσης της πόλης. Ήταν ο Καβράκος μαζί με τους νομάρχη Αττικοβοιωτίας, δημάρχους Αθήνας (Αμβρόσιο Πλυτά) και Πειραιά (Μιχάλη Μανούσκο) καθώς κι έναν γερμανομαθή συνταγματάρχη. Συμφώνησαν, η παράδοση να γίνει στον διοικητή των Γερμανών, αντισυνταγματάρχη φον Σέιμπεν, στο ίδιο σημείο, στις 10.45'.

Οι Γερμανοί συνέχισαν στη λεωφόρο Βασ. Σοφίας, έστριψαν στην Αμαλίας κι έφτασαν στην Ακρόπολη. Κάποιοι από αυτούς, υπέστειλαν την ελληνική σημαία και, στην θέση της, ύψωσαν την σβάστικα.

Λίγο αργότερα, ο Κώστας Σταυρόπουλος, από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό Αθηνών, μετέδιδε:

«Προσοχή! Προσοχή!

Η πρωτεύουσα περιέρχεται εις χείρας των κατακτητών. Επάνω εις τον Ιερόν Βράχον της Ακροπόλεως δεν κυματίζει πλέον υπερήφανη η γαλανόλευκος. Αντ' αυτής εστήθη το λάβαρον της βίας. Ο φρουρός της σημαίας μας, διαταχθείς να την υποστείλει διά να ανυψωθεί η γερμανική, ηυτοκτόνησε ριφθείς εις το κενόν από του σημείου όπου ευρίσκετο η γαλανόλευκος. Ζήτω η Ελλάς!».

Κι αμέσως μετά:

«Προσοχή!

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών ύστερα από λίγο δεν θα είναι ελληνικός. Θα είναι γερμανικός και θα μεταδίδει ψέματα!

Έλληνες! Μην τον ακούτε!

Ο πόλεμός μας συνεχίζεται και θα συνεχισθεί μέχρι της τελικής νίκης!

Ζήτω το Έθνος των Ελλήνων!».

Ακολούθησε ημίωρη διακοπή. Έπειτα, το ραδιόφωνο ξανάρχισε να λειτουργεί. Υπερήφανοι δυο Γερμανοί αξιωματικοί, έστειλαν μήνυμα προς τον Χίτλερ:

«Προς τον Φίρερ και Καγκελάριο του Ράιχ, Βερολίνο:

Φίρερ μου, την 27η Απριλίου 1941 και ώρα 8.10' πρωινή φθάσαμε εις Αθήνας ως πρώτα γερμανικά στρατεύματα και την 8.45' υψώσαμε την γερμανική σημαία στην Ακρόπολη και το Δημαρχείο. Χάιλ μάιν Φίρερ.

Ήλαρχος Γιακόμπι του 10ου Συντάγματος του Βραδεμβούργου και υπολοχαγός Έλσνιτς της 6ης Ορεινής Μεραρχίας».

Σε σύντομο διάστημα, οι Γερμανοί κατέλαβαν όλα τα νευραλγικά κτίρια της Αθήνας. Σύμφωνα με το ημερολόγιο του αρχιεπισκόπου Αθηνών, Χρύσανθου, γύρω στις 10 το πρωί, κάποιος απεσταλμένος του δήμαρχου, του μετέφερε επιθυμία «των Γερμανών στρατηγών»,

να τελέσει δοξολογία στη μητρόπολη. Ο αρχιεπίσκοπος, όπως γράφει, τον έδωξε. Στις 10.45', στην γωνία Κηφισίας και Αλεξάνδρας, έφθασε ένα θωρακισμένο αυτοκίνητο, που προπορευόταν μιας μηχανοκίνητης φάλαγγας. Συνεπής στο ραντεβού του, ο φον Σέιμπεν βγήκε από αυτό, πλησίασε την επιτροπή παράδοσης, χαιρέτησε στρατιωτικά και συστήθηκε με ευγένεια. Ο γερμανομαθής συνταγματάρχης του σύστησε τα μέλη της επιτροπής κι όλοι μαζί μπήκαν στο παρακείμενο καφενείο «Ο Παρθενών». Παρόντες στη συνάντηση ήταν και ο πρεσβευτής της Γερμανίας στην Ελλάδα, Ερμπαχ φον Σέμπεργκ, τον οποίο ο Χίτλερ είχε μόλις διορίσει προσωρινό διοικητή της Αθήνας, και ο στρατιωτικός ακόλουθος της πρεσβείας, συνταγματάρχης Κλεμ φον Χόχενμπεργκ, που, από το Ψυχικό, ακολουθούσαν την φάλαγγα.

Μέσω του διερμηνέα, η επιτροπή δήλωσε στον Σέιμπεν ότι Αθήνα και Πειραιάς αποτελούσαν ανοχύρωτες πόλεις και δεν επρόκειτο να αντιτάξουν οποιαδήποτε αντίσταση στην κατάληψή τους. Υπογράφηκε πρωτόκολλο παράδοσης και ο Σέιμπεν πήρε τον λόγο:

«Κύριοι, εξ ονόματος του Φίρερ σας δηλώνω ότι ερχόμαστε ως φίλοι. Οι κάτοικοι της Αθήνας δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα. Επιθυμώ να συνεχιστεί ομαλά ο ρυθμός της ζωής στην πόλη. Ο Ανώτατος Διοικητής, στρατάρχης Λιστ, με εξουσιοδότησε να αναθέσω την άσκηση όλων των εξουσιών για την πόλη της Αθήνας στον δήμαρχο κ. Πλυτά και για την πόλη του Πειραιά στον δήμαρχο κ. Μανούσκο».

Στην συνέχεια, απευθύνθηκε στον Καβράκο:

«Στρατηγέ μου, σεις από αυτήν την στιγμή ακολουθείτε την τύχη των αξιωματικών του Ελληνικού Στρατού, δηλαδή θεωρείσθε προσωρινά αιχμάλωτος πολέμου αλλά μπορείτε να κυκλοφορείτε ελεύθερα και να φέρετε το ξίφος σας».

Προσωρινά, το γερμανικό στρατηγείο εγκαταστάθηκε στο ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία» και το φρουραρχείο των στρατευμάτων κατοχής στο ξενοδοχείο «Κινγκ Τζορτζ».

Από τις 11.30 το πρωί, ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών ξεκίνησε να μεταδίδει διάγγελμα του Πλυτά, στα ελληνικά και στα γερμανικά. Με αυτό, ανάγγειλε ότι του δόθηκαν όλες οι εξουσίες της πόλης και διαβεβαιώσεις ότι οι κάτοικοι δεν είχαν να φοβηθούν τίποτα. Καλούσε τους Αθηναίους να επαναλάβουν την κανονική ζωή της πόλης «με τάξη,

αξιοπρέπεια και ευγένεια» και πληροφορούσε ότι η κυκλοφορία απαγορευόταν από τις 11 τη νύχτα ως τις 6 το πρωί. Ζητούσε από όσους είχαν όπλα, να τα παραδώσουν στα αστυνομικά τμήματα, και έδινε εντολή, όπου υπήρχε ελληνική σημαία, να υψωνόταν δεξιά της και η γερμανική. Και εξηγούσε ότι στο εξής θα κυκλοφορούσαν νόμιμα το μάρκο και η δραχμή με ισοτιμία «50 δρχ. κατά μάρκον».

Με διαταγή του στρατηγού Στούμε, στις 3 το μεσημέρι, πλάι στην σβάστικα, στην Ακρόπολη και στο δημαρχείο, υψώθηκε και η ελληνική σημαία. Οι Γερμανοί στρατιώτες είχαν διαταχθεί να φέρονται με διακριτικότητα και ευγένεια στους Έλληνες. Στις 4, ο Στούμε επισκέφτηκε τον αρχιεπίσκοπο, εθιμοτυπικά. Ο Χρύσανθος τον δέχτηκε ψυχρά. Την επομένη, 28 Απρίλη του 1941, ο Στούμε ζήτησε από τον Χρύσανθο να ορκίσει την κυβέρνηση Τσολάκογλου που οι Γερμανοί διόρισαν. Αρνήθηκε κατηγορηματικά. Η κατοχική κυβέρνηση έμελλε να τον καθαιρέσει με συντακτική πράξη (2 Ιουνίου του 1941).

(τελευταία επεξεργασία, 27 Απριλίου 2020)